
Draagwijzer

Hoe worden onderscheidingen gedragen?

Inhoud

1. Inleiding
2. Hoe ziet de onderscheiding eruit?
3. Wanneer mag u uw onderscheiding dragen?
4. Kledingvoorschrift heer (een onderscheiding)
5. Kledingvoorschrift dame (een onderscheiding)
6. Meerdere onderscheidingen
7. Kledingvoorschrift heer (meerdere onderscheidingen)
8. Kledingvoorschrift dame (meerdere onderscheidingen)
9. Tot slot
10. Besluit Draagvolgorde onderscheidingen

1. Inleiding

In deze brochure vindt u de belangrijkste richtlijnen voor het dragen van Koninklijke onderscheidingen. Aan de hand van deze richtlijnen kunt u bepalen bij welke gelegenheid en op welke kleding u een uitreikversiersel, draaginsigne of miniatuurversiersel zou kunnen dragen.

Deze brochure is niet bestemd voor geüniformeerde personen, omdat voor hen een eigen vastgestelde draaginstructie geldt.

Bij de uitreikingsplechtigheid krijgt u het uitreikversiersel en een draaginsigne. Het uitreikversiersel is eigendom van de overheid en kunt u via een regeling in langdurige bruikleen behouden. Meer informatie over de bruikleenregeling vindt u op pagina 22. Het miniatuurversiersel kunt u desgewenst op eigen kosten aanschaffen. Ditzelfde geldt ook voor batons én als u het uitreikversiersel militair laat opmaken (pagina 2).

2. Hoe ziet de onderscheiding eruit?

(als voorbeeld Lid in de Orde van Oranje-Nassau)

Het uitreikversiersel is de onderscheiding die wordt opgespeld of omgehangen op de dag van de uitreiking.

Militairen verwerken dit uitreikversiersel in een militaire opmaak.

Het draagsigne wordt ook wel draagtekentje, draagstrikje, draaglintje of knoopsgatversiersel genoemd.

Het miniatuurversiersel is een verkleinde versie van het uitreikversiersel.

Een baton is het draagsigne voor geüniformeerde personen dat wordt gedragen volgens de eigen draaginstructie.

Orde van de Nederlandse Leeuw

Heren

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Ridder			
Comman- deur			
Ridder Grootkruis			

Dames

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Ridder			
Comman- deur			
Ridder Grootkruis			

Orde van Oranje-Nassau

Heren

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Lid			
Ridder			
Officier			

Dames

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Lid			
Ridder			
Officier			

Orde van Oranje-Nassau (vervolg)

Heren

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Comman- deur			
Groot- officier			
Ridder Grootkruis			

Dames

	Uitreikversiersel	Miniatuur	Draaginsigne
Comman- deur			
Groot- officier			
Ridder Grootkruis			

3. Wanneer mag u uw onderscheiding dragen?

Uitreikversiersel

Voor veel gedecoreerden is de dag van de uitreiking vaak het enige moment waarop het uitreikversiersel wordt gedragen. U mag het uitreikversiersel wél dragen bij officiële gelegenheden waar u in een ambtskostuum (bijvoorbeeld een toga) gekleed moet zijn en bij officiële gelegenheden waar in de uitnodiging is vermeld dat het uitreikversiersel mag worden gedragen.

Miniatuurversiersel

Het miniatuurversiersel draagt u bij feestelijke gelegenheden, vaak in de avonduren.

Draaginsigne

Het draaginsigne draagt u in principe elke dag als u dat zou willen, zij het dat de kleding passend moet zijn.

Passende kleding

In principe is passende kleding voor heren een (combinatie) pak mét stropdas. Voor dames gaat het om een (mantel)pak, jurk, rok met blouse.

Nota Bene

- Bij begrafenis-, crematie- en rouwplechtigheden worden geen onderscheidingen gedragen (ook niet het draaginsigne) tenzij anders is aangegeven door de familie.
- Bij rouw- en herdenkingsbijeenkomsten ter nagedachtenis aan de overledene(n) of herdenkingsplechtigheden als de jaarlijkse Dodenherdenking kan het draaginsigne worden opgespeld.
- Het is strafbaar om zonder daartoe gerechtigd te zijn de officiële kentekenen behorende bij een Koninklijke onderscheiding te dragen.

4. Kledingvoorschrift heer

(als voorbeeld Lid in de Orde van Oranje-Nassau)

Uitreikversiersel

Miniatuur-
versiersel

Draaginsigne

Ambtskleding

(combinatie)pak
met stropdas

Passende kleding

Rokkostuum

Smoking

Jacquet

(Combinatie)pak

5. Kledingvoorschrift dame

(als voorbeeld Lid in de Orde van Oranje-Nassau)

Uitreikversiersel

Miniatuur-
versiersel

Draaginsigne

Ambtskleding

(mantel)pak, jurk,
rok met blouse

Passende kleding

Galajurk

Cocktailjurk

Mantelpak

6. Meerdere onderscheidingen

Heeft u meerdere onderscheidingen, dan draagt u de 'hoogste' onderscheiding het dichtst bij het hart. De draagvolgorde van de onderscheidingen vindt u op pagina 23 e.v..

Grootmodelopmaak

Verschillende uitreikversierselen kunt u los dragen of u kunt ze laten monteren op een gesp in een zgn. grootmodelopmaak.

Miniaturopmaak

Ook de miniatuurversierselen kunt u in een zgn. miniaturopmaak laten zetten.

Combinatiedraaginsigne

In het combinatiedraaginsigne kunnen maximaal 2 onderscheidingen worden verwerkt. In onderstaand voorbeeld zijn het strikje van de Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en het rozet van de Officier in de Orde van Oranje-Nassau verwerkt.

Combinatiebatons

Voor militairen geldt een speciale opmaak voor de verschillende batons, die volgens de eigen draaginstructie wordt gedragen.

Nota Bene

- Het uitreikversiersel, miniatuurversiersel en het draaginsigne worden nooit tegelijkertijd gedragen.
- Een Koninklijke onderscheiding wordt niet naast of in combinatie met niet erkende onderscheidingen gedragen. In de Draagvolgorde onderscheidingen is het overzicht van de erkende onderscheidingen opgenomen.

7. Kledingvoorschrift heer (meerdere onderscheidingen)

Bij officiële
gelegenheden

Bij officiële gelegenheden draagt u op:

- een ambtskostuum maximaal
 - 1 sjerp
 - 3 borststerren
 - 1 halskruis
 - 2 uitreikversierselen
(aaneensluitend)
- een rokkostuum
 - 1 sjerp
 - 3 borststerren
 - 1 halskruis
 - 1 miniatuuroopmaak

Bij feestelijke
gelegenheden

**Bij feestelijke gelegenheden
draagt u op:**

- een smoking maximaal
 - 1 halskruis
 - 1 miniatuuroopmaak
- een jacquet maximaal
 - 1 combinatiedraaginsigne

Dagelijks

In het dagelijks verkeer draagt u op:

- een kostuum of combinatiepak
maximaal
 - 1 combinatiedraaginsigne

Ambtskleding

Rokkostuum

Smoking

Jacquet

(Combinatie)pak

8. Kledingvoorschrift dame (meerdere onderscheidingen)

Bij officiële gelegenheden

Bij officiële gelegenheden draagt u op:

- een ambtskostuum maximaal
 - 1 sjerp
 - 3 borststerren
 - 1 halskruis
 - 2 uitreikversierselen
- een galajurk
 - 1 sjerp
 - 3 borststerren
 - 2 miniaturen in strikvorm

Bij feestelijke gelegenheden

Bij feestelijke gelegenheden draagt u op:

- een cocktailjurk maximaal
 - 2 miniaturen in strikvorm

Dagelijks

In het dagelijks verkeer draagt u op:

- een mantelpak, broekpak of rok met blouse maximaal
 - 1 combinatiedraaginsigne

Ambtskleding

Galajurk

Cocktailjurk

Mantelpak

9. Tot slot

De Koninklijke onderscheiding (het uitreikversiersel) krijgt u in bruikleen van de regering. Dit versiersel moet na uw overlijden geretourneerd worden aan de Kanselarij der Nederlandse Orden. Mochten u of uw nabestaanden het op prijs stellen, het versiersel langer te houden dan is dat mogelijk. De procedure vindt u in de speciale brief die u bij de uitreiking heeft gekregen.

Bent u uw onderscheiding verloren dan dient u een politieverklaring te overhandigen aan de Kanselier der Nederlandse Orden en een borgsombedrag te voldoen, waarna u een vervangend versiersel toegezonden krijgt.

Voor onderscheidingstekens als miniaturen en (combinatie)-draaginsignes kunt u o.a. terecht bij het daartoe gespecialiseerde bedrijf Van Wielik BV te Den Haag.

Ook kunt u er uw uitreikversierselen en miniaturen laten opmaken in respectievelijk een grootmodelopmaak en een miniatuuropmaak.

Voor meer informatie kunt u terecht op de website www.lintjes.nl

10. Besluit Draagvolgorde onderscheidingen

- 1 Militaire Willems-Orde
- 2 Kruis voor Moed en Trouw
- 3 Eresabel
- 4 Verzetskruis
- 5 Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in goud
- 6 Orde van de Nederlandse Leeuw
- 7 Orde van Oranje-Nassau
- 8 Huisorde van de Gouden Leeuw van Nassau
- 9 Huisorde van Oranje
- 9a Huisorde van Oranje
- 9b Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje
- 9c.1 Eremedaille voor Voortvarendheid en Vernuft
- 9c.2 Eremedaille voor Kunst en Wetenschap
- 9d Kroonorde
- 10 De Eervolle Vermelding
- 11 Bronzen Leeuw
- 12 Verzetsster Oost-Azië
- 13 Bronzen Kruis
- 14 Kruis van Verdienste
- 15 Vliegerkruis
- 16 Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in zilver en in brons
- 17 Medaille van het Koninklijk Meteorologisch Instituut
- 18 De Ruytermedaille
- 19 Erepenning voor Verdiensten jegens Openbare Verzamelingen (Museummedaille)
- 20 Onderscheidingsteken ter erkenning van uitstekende daden bij watersnood verricht (Watersnoodmedaille)
- 21 Medaille van het Rode Kruis (Regeringsmedaille)
- 22 Erkentelijkheidsmedaille
- 23 Ereteken voor Verdienste
- 24 Ereteken voor Belangrijke Krijgsbedrijven (Expedietiekruis)
- 25 Lombokkruis
- 26 Oorlogsherinneringskruis
- 27 Verzetshedenkingskruis
- 28 Ereteken voor Orde en Vrede
- 29 Nieuw-Guinea Herinneringskruis
- 30 Mobilisatie-Oorlogskruis
- 31 Kruis voor Recht en Vrijheid
- 32 Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties
- 33 Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties
- 34 Herinneringsmedaille Vredesoperaties
- 35 Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen (vroeger genaamd: Herinneringsmedaille Rampenbrigade)

- 36 Kosovo-medaille
- 37 Onderscheidingsteken voor Langdurige Dienst als Officier (Officiersdienstkruis)
- 38 Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst (Trouwe Dienst Medaille)
- 39 Onderscheidingsteken voor trouwe dienst bij de Militaire (Marine) Kustwacht voor vrijwillig dienende militairen beneden de rang van officier
- 40 Onderscheidingsteken voor trouwe en langdurige dienst Nederlandse politie
- 41 Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid (vroeger genaamd: Vrijwilligersmedaille)
- 42 Inhuldigingsmedaille 1898
- 43 Huwelijksmedaille 1901
- 44 Herinneringsmedaille 1926
- 45 Herinneringsmedaille Erewacht 1933
- 46 Huwelijksmedaille 1937
- 47 Inhuldigingsmedaille 1948
- 48 Herinneringsmedaille 1962
- 49 Huwelijksmedaille 1966
- 50 Inhuldigingsmedaille 1980
- 51 Medaille bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980
- 52 Huwelijksmedaille 2002
- 53 Herinneringsmedaille Buitenlandse bezoeken
- 54 Herinneringspenning van de Tweede Haagse Vredesconferentie in 1907
- 55 Ereteken Meester-Scherpschutter (Koninklijke Marine)
- 56 KNIL-onderscheidingen
- 56a Vaardigheidsmedaille KNIL
- 56b Schietprijsster
- 57 Herdenkingspenning komst Ambonezen naar Nederland (Rietkerk-penning)
- 58 Marinemedaille
- 59 Landmachtmedaille
- 60 Marechausseemedaille
- 61 Luchtmachtmedaille
- 62 Herinneringsmedaille Vrijwillige Politie 1948-1998
- 63 Souvereine Militaire Orde van Malta
- 64 Johanniter Orde in Nederland
- 65 Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht
- 66 Orde van de Gouden Ark

Toelichting bij het Besluit Draagvolgorde onderscheidingen

Beschikt u over meerdere onderscheidingen, dan wordt de volgorde (waarin deze dienen te worden opgespeld) bepaald door het Besluit Draagvolgorde onderscheidingen. Dit besluit wordt door de Kanselier der Nederlandse Orden vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant.

De regels voor het dragen van onderscheidingen zijn:

1. De Nederlandse onderscheidingen worden het dichtst bij het hart gedragen conform de Draagvolgorde onderscheidingen.
2. In aanvulling op de draagvolgorde kunnen onderscheidingen van Nederlandse particuliere organisaties worden gedragen, zoals:
 - de medaille van het Carnegie Heldenfonds
 - het Vierdaagsekruis
 - de Vaardigheidsmedaille van de NSF
 - het Nationale Vijfkamp Kruis van de NSF
 - de Medaille van de KNVvL
 - het Kruis van de KVNRO
 - de Prins Mauritsmedaille
 - de Medaille voor Bijzondere Verdiensten van de K.N.V. 'Onze Luchtmacht'
 - de Herinneringsmedaille Luchtbescherming 1940-1945
 - het Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
 - de Medaille van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
 - de Medaille voor Trouwe Dienst van het Nederlandse Rode Kruis
 - het Herinneringskruis '39 - '40 van het Nederlandse Rode Kruis
 - het Herinneringskruis '40 - '45 van het Nederlandse Rode Kruis
3. Na de Nederlandse decoraties volgen onderscheidingen van internationale organisaties: VN, EU, NATO en WEU.
4. Buitenlandse onderscheidingen worden in de volgorde van de graden van hoog naar laag gedragen.
- 4a. Bij meerdere onderscheidingen in dezelfde graad wordt de alfabetische volgorde van de Franse benamingen van de desbetreffende landen aangehouden; dat betekent dat Duitse onderscheidingen voor de Belgische komen want Allemagne komt volgens het Franse alfabet voor Belgique.
N.B. Ook de pauselijke onderscheidingen zijn erkende staatsonderscheidingen.
- 4b. Bij meerdere onderscheidingen in eenzelfde graad van een bepaald land, wordt de in dat land gebruikelijke rangorde aangehouden.

Colofon

Dit is een publicatie van de Kanselarij der Nederlandse Orden
2010

Ontwerp: Kanselarij der Nederlandse Orden/SBC Schrijfbedrijf

Druk: EDZ/LnO Zierikzee

Fotografie: Jeroen van der Meyde

Dameskleding: Frans Hoogendoorn

Herenkleding: Eduard Pelger

Ambtskleding: Bernard Poelman Maatkleding B.V.

